

KULTŪROS PAVELDO CENTRAS

EGIDIJUS ŠATAVIČIUS

MARGIŲ "SALOS" AKMENS AMŽIAUS GYVENVIETĖS TYRINĖJIMAI 1995 m.

ATASKAITA

VILNIUS
1996 m.

Kultūros paveldo centro Paveldosaugos bibliotekos Dokumentų fondai
Fondo Nr. <u>391</u>
Apyrašo Nr. <u>1282</u>
Apsk. Vien. Nr. <u>1282</u>

IVADAS

1995 metais rugpjūčio mėn. 9-25 dienomis Kultūros paveldo centro archeologinė ekspedicija (vadovas E. Šatavičius) pradėjo Margių 4 "Salos" akmens amžiaus gyvenvietės (AR-1377) tyrinėjimus. Tyrimai vykdyti pagal Kultūros paveldo centro ardomų ir apardytų archeologijos paminklų teritorijų ištyrimo bei paminkliškumo vertės nustatymo programas. Ekspedicijoje dirbo įvairių Vilniaus mokyklų moksleiviai. Brėžiniai, piešiniai ir tyrimų nuotraukos atlikti atskaitos autoriaus, o radinių nuotraukos - P. Brūkšto.

PAMINKLO APRAŠYMAS

Margių 4 "Salos" akmens amžiaus gyvenvietė yra Varėnos raj., Kaniavos apyl., Margių kaimo pietiniame pakraštyje. Tai gana masyvi kalva užakusio Dubos ežero vakariniame pakraštyje, kurią iš visų pusių supa durpynas (pav. 1). Kalva-sala yra 200x300 m dydžio, pailga šiaurės rytų-pietvakarių kryptimi. Salos centrinėje dalyje yra iki 4 m aukščio statokais šlaitais kalvelė, kurios viršuje yra 35-38x100-110 m dydžio lygi aikštelė (grėžiniu nustatyta, kad kultūrinio sluoksnio storis čia siekia 1 m). Galbūt, tai piliakalnio ar įtvirtintos gyvenvietės liekanos. Mat vietiniai gyventojai sako, kad ten stovėjo kunigaikščio Margio pilis.

Visa salos teritorija saugoma kaip Margių akmens amžiaus stovyklavietė (AR 1377) nuo 1972-03-30. Tačiau tai neapsaugojo paminklo nuo naikinimo. Visa paminklo teritorija buvo suarta ir užsodinta tankiu pušynu, kurio šaknys sparčiai naikina kultūrinį sluoksnį; be to, dalis teritorijos apardyta buldozeriu nustumdant viršutinius sluoksnius ir įrengiant vakarinėje dalyje gėlavandenių klinčių karjerą.

Pirmašias žinias apie šią gyvenvietę pateikia V. Šukevičius. Jis XX a. pirmame dešimtmetyje viršutinėje kalvos dalyje ištyrė apie 100 m² plotą ir aptiko akmens amžiaus - XVI a. radinių bei žalvario amžiaus kapą /*Szukiewicz W. Poszukiwania archeologiczne w powiatach Lidzkim i Trockim (gub. Wilenska). Swiatowit, 3. 1901, Warszawa, p. 16. Poszukiwania archeologiczne w powiecie Lidzkim, gub. Wilenskiej. Materiały Komisji antropolog.-archeolog. i etnogr. Akademii Umiejętnosci w Krakowie. 10, 1907, Krakow, p. 28-29*/. Pokario metais ši gyvenvietė netyrinėta, čia lankėsi tik keletas žvalgomųjų ekspedicijų (1955, 1978 metais), kurių pasekoje, matyt, archeologinėje literatūroje įsivyravo nuomonė, jog gyvenvietės kultūrinis sluoksnis sunaikintas arimo (nes ši vietovė nuo amžių buvo ariama) /*Римантене Р. Палеолит и мезолит Литвы. Вильнюс, 1971, с. 81-82, 123*/.

TYRIMAI. METODIKA

1995 m. rugpjūčio mėnesį KPC archeologinė ekspedicija (vad. E. Šatavičius) atnaujino šios gyvenvietės tyrimus. Pietrytinėje paminklo dalyje, kalvos papėdėje, iširtas 20 m² dydžio plotas (pav. 2). Perkasa buvo 10x2 m dydžio. Ji suskirstyta į 5 kvadratus po 4m², kurie sunumeruoti skaičiais: ilgąja ašimi nuo 80 iki 84, o trumposios indeksas 90 (panaudota bendra visą gyvenvietės teritoriją apimanti koordinacių sistema, kurios tariamas pradinis atskaitos taškas yra per 80 m į rytus nuo perkasos (pav. 2)). Perkasa orientuota šiaurės vakarų-pietryčių kryptimi (statmenai kranto linijai).

Perkasa tirta atskirais kvadratais. Visi medžiai tyrimų metu pašalinti, tad ir teritorija šalia kelmų ir po jais pilnai iširta. Visi radiniai (titnaginiai, keramikiniai, kauliniai-raginiai ir t. t.) turi po tris koordinates: atstumai iki dviejų gretimų kvadrato kraštinių bei slūgsojimo gylis - absoliutinis aukštis. Beje, pastarasis kol kas tik vietinis, nes absoliutinio aukščio reperiai yra gana toli, tad jį atsivesti iki perkasos per šį tyrimų sezoną nebuvo galimybių. Visos radinių grupės turi atskirą ištisinę numeraciją.

STRATIGRAFIJA

Perkasa nežymiai nuolaidėja buvusio ežero link, tad atitinkamai pasvirę ir visi sluoksniai. Tyrimų metu nustatyta tokia stratigrafija (pav. 3): viršuje buvo 13-24 cm storio armuo, po juo šiaurvakarinėje perkastos dalyje atsidendę 5-15 cm storio gelsvai rusvo (pav. 4), o pietrytinėje dalyje - iki 26 cm storio šviesiai ir tamsiai pilko smėlio sluoksniai; žemiau slūgsojo gėlavandenės klintys. Tik pietrytinėje perkastos dalyje prieš jas dar buvo nestoras gelsvo smėlio horizontas.

Ribos tarp sluoksnių neryškios, išplaukusios.

KULTŪRINIO SLUOKSNIO YPATUMAI

Paminklo kultūrinis sluoksnis - tai gelsvai rusvo, šviesiai ir tamsiai pilko, gelsvo smėlio sluoksniai bei gėlavandenių klinčių pati viršutinė dalis. Į šių visų sluoksnių sudėtį kaip pagrindinis komponentas įėjo gėlavandenės klintys. Kultūrinis sluoksnis storesnis pietrytinėje perkastos dalyje.

Tyrimų metu aptiktos kelios dėmės-duobės (pav. 3). Pirmoji surasta 90/81 ir 90/82 kvadratu sandūroje. Ji buvo 68x40 cm dydžio, o vertikaliame pjūvyje - ištemto pusapskritimio formos. Užpildyta labai kietu pilku smėliu. Dėmė atsidendę iš karto po armeniu.

Antroji dėmė atidengta 90/80 kvadrato, šviesiai pilkame smėlyje. Ji buvo 17x16 cm dydžio ir keletos centimetrų storio. Užpildyta pilku smėliu (neaišku, gal tai supuvusios žievės liekanos).

Perkastos viduriu (90/82 kvadratas) praėjo 20 cm aukščio terasėlė, buvusio ežero kranto linijos žymė. Šioje vietoje sluoksniai sujaukti.

RADINIAI

Tyrimų metu surasti 447 titnaginiai radiniai. 23% jų yra pabuvoję ugnyje. Be to, dauguma pasidengia gelsva, rausva ar žalsva patina (tokį atspalvį suteikė gėlavandenės klintys). Toliau pateikiame tipologinių titnaginių radinių suskirstymą (pav. 6-10):

ašmenėliai	1;
rėžtukai	4;
gremžtukai-rėžtukai	1;
mikrorėžtukai	2;
dirbinių fragmentai	8;
spec. dirbiniai	5;
kirveliai	1;
skeltės ir jų dalys	57;
nuoskalos	344;
rėžtukinės nuoskalos	2;
žaliava	11;
skaldytiniai ir jų liekanos	11.

Titnaginių dirbinių sąrašė aprašyti tik tikrieji dirbiniai (ašmenėlis, rėžtukas, gremžtukas-rėžtukas, mikrorėžtukai, dirb. fragmentai, spec. dirbiniai, kirvelis), skaldytiniai ir kelios retušuotos skeltės.

Titnaginių dirbinių gamybai naudotas vietinis aukštos kokybės šviesiai pilkas titnagas. Titnaginis inventorius preliminariai datuojamas ankstyvuoju mezolitu. Kultūrinė priklausomybė neaiški.

Radinių pasiskirstymas perkasoje:

84	83	82	81	80	90	<u>TITNAGAS</u> <u>KERAMIKA</u>
68	70	109	89	111		
38	29	30	25	32		

Surastos ir 154 puodšukės. Dauguma jų labai smulkios (netinka apskaitai), tik kelios yra didesnės (pav. 11). Galima pasakyti tik tiek, kad yra ir lipdytinių (I tūkst. pr. Kr.), ir apžiestų (XIV-XVI a.) šukių. Jos blogai išlikusios, reikia restauruoti.

Arime bei kultūriniame sluoksnyje surasta ir daug osteologinės medžiagos (įvairaus dydžio kaulų fragmentai), tačiau kokiam laikotarpiui ji priklauso kol kas neaišku. Ji blogai išlikusi: pažeista arimo metu (patenka deguonis) ir ardoma medžių šaknų. Šiuo metu ji restauruojama, o vėliau bus perduota Linui Daugnorai (Lietuvos veterinarijos akademija).

Titnagai, keramika ir osteologinė medžiaga permaišyta tarpusavyje ir sutinkama visoje perkasoje tiek arime (apie vienas trečdalis visų radinių), tiek ir kultūriniame sluoksnyje; ryškesnių sancaupų neaptikta. Galima paminėti, tik kad osteologinės medžiagos daugiausia surinkta pietrytinėje perkastos dalyje (90/80-81 kvadratai).

APLINKINĖS TERITORIJOS ŽVALGYMAI

Margių 4 "Salos" gyvenvietės tyrimų metu buvo žvalgyta aplinkinė teritorija, esanti įvairiose Dubo ežero pakrantėse. Surasti 4 nauji archeologijos objektai ir vieno patikslinta teritorija:

Margių 1 akmens amžiaus gyvenvietė (AR 1376) yra šiaurės vakariniame buv. Dubo ežero krante, tarp vasaromis išdžiūstančio upelio slėnio rytuose ir pirmos kaimo sodybos vakaruose. Tačiau gyvenvietės teritorija vakarų kryptimi yra ženkliai didesnė. Ji apima visą terasinių iškyšulį su Margių kaimo sodybomis ir šiaurinėje dalyje dalį miško. Bendras gyvenvietės dydis yra apie 280x110-140 m. (pav. 1). Naujoje teritorijoje ištirti 4 šurfai. Nustatyta tokia stratigrafija: viršuje buvo 10-25 cm storio pilko miškožemio sluoksnis (dalinai perartas), žemiau slūgsojo 15-30 cm storio rudo smėlio sluoksnis, po kuriuo dengėsi balkšvas-gelsvas smėlis - įžemis. Abu viršutiniai horizontai yra gyvenvietės kultūrinis sluoksnis, juose gausiai aptikta titnago radinių ir pavienių puodšukių. Gyvenvietė datuojama įvairiais akmens amžiaus laikotarpiais ir senojo žalvario amžiumi. Taip pat rasta ir vėlyvų radinių.

Margių 2 akmens amžiaus gyvenvietė yra šiauriniame buv. Dubo ežero krante, į rytus nuo Margių 1 gyvenvietės, kitapus vasaromis išdžiūstančio upelio slėnio. Gyvenvietė įkurta ant viršutinės aukštos ir stačios ežero terasos, tačiau radinių aptinkama ir žemutinėje terasoje (užliejama pavasariais), kurie matyt čia pateko eroduoiant viršutinės terasos pakraščiai bei akmens amžiaus žmonių dėka. Gyvenvietė apima 660x120 m dydžio miško plotą (pav. 1). Vakarinis pakraštys 1981 m. tyrinėtas R. Rimantienės. Išilgai

viršutinės terasos pakraščio, per 15-30 m nuo jo krašto, buvo ištirti 6 šurfai (po 0,5 m²). Tyrimų metu nustatyta tokia stratigrafija: viršuje buvo 15-25 cm storio pilkas miškožemis, žemiau slūgsojo 20-40 cm storio rudo-geltono smėlio sluoksnis, po kuriuo dengėsi balkšvas smėlis - įžemis. Abu viršutiniai horizontai sudaro gyvenvietės kultūrinį sluoksnį, kuriame gausiai surasta titnago ir keramikos radinių, smulkių kalcinuotų kauliukų. Gyvenvietė datuojama vėlyvojo paleolito-mezolito-neolito ir turbūt ankstyvojo žalvario amžiaus laikotarpiais.

Margių 3 akmens amžiaus gyvenvietė yra į rytus nuo Margių 2 gyvenvietės. Ji įkurta buv. Dubos ežero šiaurinio kranto stambiame pusiasalyje/saloje, ties šiaurės rytinės įlankos pradžia (sąsmaukoje). Pusiasalis/sala yra ovalo formos, apie 2,5-3,5 m aukščio ir driekiasi šiaurės rytų - pietvakarių kryptimi. Nuo likusio kranto jis atskirtas 40-70 m pločio plokščiadugniu slėniu, kurio centrinėje dalyje yra apie 1-1,5 m aukščio pakilimas, jungiantis krantą su šiuo pusiasaliu/sala. Gyvenvietė užima 230x90 m dydžio miško plotą (pav. 1). Išilgai pusiasalio/salos daugmaž centrinėje jos dalyje ištirti 3 šurfai (po 0,5 m²). Tyrimų metu nustatyta tokia stratigrafija: viršuje buvo 15-25 cm storio pilkas miškožemis, po kuriuo slūgsojo 16-27 cm storio rudo smėlio sluoksnis, žemiau buvo balkšvas smėlis - įžemis. Abu viršutiniai horizontai sudaro kultūrinį sluoksnį. Šurfluose ir paviršiuje surasta titnago radinių ir lipdytinių puodšukių. Gyvenvietė datuojama vėlyvojo paleolito-mezolito-neolito pirmosios pusės laikotarpiu.

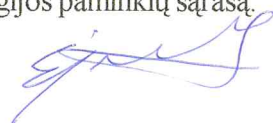
Margių 5 "Barzdžio miško" akmens amžiaus gyvenvietė yra buv. Dubos ežero rytiniame krante, masyviame kranto kyšulyje tarp dviejų stambių ežero atšakų. Ji įkurta ant dviejų aukštutinių terasinių lygių. Gyvenvietės pietvakarinė dalis 1982 m. tyrinėta R. Rimantienės (ištirtas apie 808 m² plotas), tačiau jos teritorija yra ženkliai didesnė. Ji 120-180 m pločio ruožu driekiasi išilgai ežero pakrantės nuo šiaurės vakariniame krante esančio nuolaidėjančio atragio (ties sąsmauka, kitapus ežero yra Margių 3 akmens amžiaus gyvenvietė) iki kyšulio pietiniame krante (ryčiau antros kvartalinės linijos) esančios aukštos kopos. Taigi, gyvenvietės teritorija yra gulsčios V raidės formos ir užima apie 26 ha miško plotą (pav. 1). Išilgai kranto linijos įvairiose gyvenvietės vietose buvo ištirti 7 šurfai (po 0,5 m²). Tyrimų metu nustatyta tokia stratigrafija: viršuje buvo 13-27 cm storio pilkas miškožemis, po kuriuo slūgsojo 10-38 cm storio rudo-geltono smėlio sluoksnis (viršutinė sluoksnio dalis daug kur yra pilkesnė), žemiau buvo balkšvas-gelsvas smėlis - įžemis. Abu viršutiniai horizontai sudaro kultūrinį sluoksnį. Šurfluose ir kvartalinėse linijose, keliukuose, išvartų paviršiuje gausiai surasta titnago radinių ir lipdytinių puodšukių. Gyvenvietė datuojama įvairiais akmens amžiaus laikotarpiais ir žalvario amžiaus pradžia. Kyšulio smaigalyje aptikta ir vėlesnės (geležies amžiaus) lipdytinės keramikos.

Gribašos akmens amžiaus gyvenvietė yra buv. Dubos ežero šiaurės rytiniame krante, apie 0,3 km į vakarus nuo Gribašos kaimo sodybų. Gyvenvietė įkurta nedideliame pusiasalyje, kuris iš rytų pusės atribotas 20-30 m pločio plokščiadugnės raguvos (driekiasi šiaurės rytų-pietvakarių kryptimi). Gyvenvietė užima apie 160x90 m dydžio miško plotą (pav. 1). Pusiasalio terasinis paviršius beveik tolygiai nuolaidėja ežero link. Gyvenvietės paviršius stipriai sužalotas aukštos įtampos elektros perdavimo linijos mineralizuojamos trasos (nustumdytas paviršius). Dvejuose ištirtuose šurfluose (po 0,5 m²) aptiktas neintensyvus iki 10-15 cm storio kultūrinis sluoksnis. Surasti radiniai preliminariai datuojami mezolito laikotarpiu.

Pusiasalio paviršiuje aiškiai išsiskiria 4-5 apskrito plano ir 0,7-1,4 m aukščio smėlio kauburiai - geležies amžiaus pilkapių sampilai. Keliuose iš jų mineralizuojamos trasos praardytose vietose surasta smulkių degintinių kauliukų.

IŠVADOS

1. 1995 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu Margių 4 "Salos" akmens amžiaus gyvenvietėje ištirtas 20 m² dydžio plotas.
2. Tyrimų metu aptiktas iki 38 cm storio kultūrinis sluoksnis, kurio viršutinė dalis sunaikinta ariant.
3. Ištirtame plote surasti 447 titnaginiai radiniai, 154 puodų šukės ir 153 osteologinės medžiagos vienetai.
4. Titnaginis inventorių datuojamas ankstyvuojam mezolitu.
5. Tyrimų metu surinkta medžiaga laikinai saugoma Kultūros paveldo centro Archeologijos skyriuje, o vėliau bus perduota Lietuvos nacionaliniam muziejui.
6. Tyrimus numatoma tęsti ir ateityje.
7. Žvalgomųjų tyrimų metu įvairiose buv. Dubos ežero pakrantėse surasti 4 nauji archeologijos objektai ir vieno patikslinta teritorija. Siūlau juos įrašyti į saugomų archeologijos paminklų sąrašą.

DIRBINIŲ SĄRAŠAS

TITNAGINIAI DIRBINIAI

1. (376) 90/84 kv. P-8, R-63. Įtvara (galbūt antgalio), pagaminta iš skeltės apatinės dalies; aversė yra 5-6 skeltelių negatyvai; įtvara suformuota apatinėje dalyje statmeno vidutinio dydžio retušo dėka; dešinėsios kraštinės retušas beveik tiesus, o kairiosios įjimas. 2,9x1,8x0,6 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 7:9.
2. (250) 90/81 kv. P-82, R-72. Ašmenėlis, pagamintas iš skeltės dalies; averso kairiojoje kraštinėje ir dešinėsios kraštinės apačioje yra smulkus statmenas retušas; atrodo fragmentiškas - vienas galas nulūžęs. 1,7x0,65x0,2 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 7:1.
3. (336) 90/82 kv. P-49, R-78. Gremžtukas galinis, skeltinis; išgaubtas ašmenėlis suformuotas skeltės apatinėje dalyje vidutinio dydžio beveik statmeno retušo dėka; dešiniojoje kraštinėje yra ilgas bet siauras rėžtukinis išskėlimas. 3,5x1,68x0,7 cm dydžio; šviesiai pilkos spalvos. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 6:5.
4. (321) 90/80 kv. P-64, R-71. Rėžtukas retušinis kampinis, pagamintas iš skeltės dalies (?), netaisyklingo penkiakampio formos; averso apatinėje dalyje yra vidutinio dydžio statmeno retušo ašmenėlis, kurio abiejuose galuose yra po rėžtukinį nuskėlimą; priešingame gale yra kiek įstrižas ir įgaubtas analogiškas ašmenėlis tik be rėžtukinių nuskėlimų; šoninėse briaunose yra pavieniai retušo negatyvai ir nereguliari utilizacija. 2x1,5x0,4 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 6:3.
5. (339) 90/80 kv. P-60, R-71. Rėžtukas nuskeltinis vienkryptis vidurinis; netaisyklingos skeltės averso dešinėsios kraštinė viršuje yra vidutinio pločio trumpas rėžtukinis nuskėlimas; šoninėse kraštinėse iš abiejų pusių yra nereguliari utilizacija. 5,9x2,45x0,7 cm dydžio; pilkos spalvos. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 6:6.
6. (346) 90/80 kv. P-75, R-103. Rėžtukas retušinis, skeltės averso viršuje yra įstrižas ir šiek tiek įgaubtas ašmenėlis, suformuotas vidutinio dydžio statmenu retušu, o jo kairiojoje pusėje - siauras ir ilgas rėžtukinis nuskėlimas; abejos šoninės kraštinės apačioje truputi paretušotos. 3x1,42x0,4 cm dydžio; šviesiai pilkos spalvos. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 6:4.

7. (349) 90/84 kv. P-34, R-187. Rėžtukas retušinis, pagamintas iš masyvios atplaišos, trikampio formos; averso vienoje briaunoje yra stambus statmenas paretušavimas, kurio viename gale, jau reversinėje pusėje, yra 2 rėžtukiniai nuskėlimai (vienas siauras, kitas - platus); likusios briaunos apdirbtos dvipusiais stambokais nuskėlimais; averso viršus pasidengęs žieve. 4,5x3,35x1,4 cm dydžio; pasidengęs rusvai pilka patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 6:7.

8. (106) 90/81 kv. P-153, R-129. Mikrorėžtukas vienpusis, averso kairiojoje kraštinėje yra retušinis išėmimas, o reverso kairiosios pusės viršuje - lūžio žymė. 2,7x2x0,5 cm dydžio; pasidengęs gelsvai pilka patina. Rastas arime. Pav. 6:2.

9. (116) 90/82 kv. P-105, R-110. Mikrorėžtukas vienpusis, averso kairiosios kraštinės viršuje yra statmeno smulkaus retušo dėka suformuotas įdubimas, o reverso kairiosios kraštinės viršuje - lūžio žymė. 1,95x1,35x0,35 cm dydžio; pasidengęs gelsvai pilka patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 6:1.

10. (97) 90/83 kv. P-161, R-23. Spec. dirbinys, pagamintas iš storos skeltės (gal skaldytinio skaldomojo fronto pataisymo nuoskalos), kurios averso viršuje yra vidutinio dydžio pusiau statmeno retušo dėka suformuotas nežymus spygliukas; grubus statmenas retušas yra ir kairiojoje kraštinėje, o dešinėsios kraštinės apačioje - nedidelis smulkaus statmeno retušo dėka suformuotas įdubimas. 5,35x2,2x1 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 8:3.

11. (206) 90/80 kv. P-50, R-23. Spec. dirbinys (pleišto formos vertikaliame pjūvyje), pagamintas iš masyvios nuoskalos; averso kairiojoje kraštinėje yra 2 smulkūs išretušuoti įdubimai, tarp kurių lieka nežymus spygliukas, o viršutinėje kraštinėje - keli retušo negatyvai ir utilizacija. 3,6x4,9x1,2 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas arime. Pav. 8:4.

12. (294) 90/82 kv. P-195, R-66. Spec. dirbinys, pagamintas iš nuoskalos, kurios averso viršuje yra dviem smulkiais nuožulnaus ir statmeno retušo įdubimais suformuotas nežymus spygliukas. 3,55x1,8x0,95 cm dydžio; pasidengęs žalsvai pilka patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 8:1.

13. (333) 90/81 kv. P-15, R-170. Spec. dirbinys, pagamintas ant skeltės, kuri averse turi 2 ryškesnius negatyvus; viršuje yra pusapskritimio formos smulkaus pusiau statmeno retušo paretušavimas. 4,7x1,5x0,4 cm dydžio; tamsiai pilkos spalvos. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 7:10.

14. (353) 90/84 kv. P-117, R-75. Spec. dirbinys, pagamintas ant skeltės ar nuoskalos viršutinės dalies; averso viršuje yra smulkaus statmeno retušo dėka suformuoti 2 įdubimai, tarp kurių lieka nežymus spygliukas; reverso kairioji kraštinė retušuota smulkiu ir vidutinio dydžio pusiau statmenu bei statmenu retušu; dešiniojoje kraštinėje iš abiejų pusių - nereguliari utilizacija. 3,2x3,3x0,55 cm dydžio; besidengiantis rusvai pilka patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 8:2.

15. (105) 90/83 kv. P-175, R-44. Dirbinio fragmentas; išliko nuoskalos dalis, kuri vienoje kraštinėje turi truputį įgaubtą vidutinio dydžio beveik statmeno retušo dėka suformuotą ašmenėlį. 2,1x1,55x0,4 cm dydžio; besidengiantis gelsvai rusva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 7:6.

16. (146) 90/80 kv. P-28, R-159. Dirbinio fragmentas; išliko skeltės ar nuoskalos viršutinė dalis; averso dešiniojoje kraštinėje yra smulkus statmenas retušas, o reverso dešiniojoje kraštinėje - vidutinio dydžio statmenas ir pusiau statmenas retušas; skėlimo kuprelė pašalinta įstrižu nuskėlimu. 1,1x1,45x0,3 cm dydžio; tamsiai pilkos spalvos. Rastas arime. Pav. 7:2.

17. (181) 90/81 kv. P-118, R-10. Dirbinio fragmentas; pagamintas iš nuoskalos; keturkampio formos; reverso viršutinėje briaunoje, ties kampu su dešiniąja briauna yra keletas vidutinio dydžio statmeno retušo negatyvų. 1,5x1x0,4 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas arime. Pav. 7:3.

18. (185) 90/81 kv. P-118, R-137. Dirbinio fragmentas; išliko skeltės viršutinė dalis, kurios averso viršutinėje briaunoje yra smulkaus statmeno retušo dėka suformuotas šiek tiek įgaubtas ašmenėlis, o reverso dešiniojoje kraštinėje - smulkus statmenas retušas (gal utilizacija). 2,2x1,5x0,34 cm dydžio; besidengiantis gelsvai pilka patina. Rastas arime. Pav. 7:7.

19. (295) 90/82 kv. P-165, R-113. Dirbinio fragmentas; išliko nuoskalos apatinės dalies kairioji pusė;

čia yra vidutinio dydžio pusiau statmenas retušas. 2x1,8x0,48 cm dydžio; degęs, aprtrupėjęs, rausvai juodos spalvos. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 7:5.

20. (380) 90/84 kv. P-27, R-67. Dirbinio fragmentas; išliko nuoskalos viršutinė dalis, kuri averso kairiojoje kraštinėje iš abiejų pusių ir dešiniojoje kraštinėje turi smulkų plokščią retušą. 1,8x1,1x0,2 cm dydžio; besidengiantis gelsvai pilkšva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 7:4.

21. (446) 90/80 kv. P-63, R-1. Dirbinio fragmentas; išliko skeltės apatinė dalis, kurios averso dešiniojoje kraštinėje yra vidutinio dydžio ir stambus pusiau statmenas paviršinis retušas. 2,2x1,42x0,7 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas arime. Pav. 7:8.

22. (434) 90/84 kv. P-156, R-71. Kirvelis, pagamintas iš nuoskalos, trapecijios formos, ašmenų link plātėja; ašmenys suformuoti iš abiejų pusių smulkiais nuskėlimais; reversinės pusės kairioji kraštinė paploninta gilokais išskėlimais; averse yra keletos gilių nuoskalinių išskėlimų negatyvai ir nemažas lopinėlis žievės. 3,2x3,6x1,5 cm dydžio; besidengiantis gelsvai rusva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 8:5.

23. (205) 90/81 kv. P-133, R-55. Skeltės vidurinė dalis; averse yra 3 negatyvai; dešiniojoje kraštinėje yra vidutinio dydžio pusiau statmenas retušas, be to šoninėse kraštinėse iš abiejų pusių yra utilizacija. 3,5x1,3x0,43 cm dydžio; besidengianti gelsvai rusva patina. Rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 9:7.

24. (267) 90/82 kv. P-85, R-114. Skeltės vidurinė dalis; averse yra du negatyvai; kairioji kraštinė retušuota smulkiu ir vidutinio dydžio pusiau statmenu paviršiniu retušu; priešingoje kraštinėje iš abiejų pusių yra utilizacija. 2,5x1,15x0,4 cm dydžio; besidengianti gelsvai pilkšva patina. Rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 9:6.

25. (2) 90/82 kv. P-183, R-196. Skaldytinio liekana (piramidės formos), dabar yra su viena šiek tiek įstriža aikštele, skaldymui naudota 2/3 skaldytinio šoninio paviršiaus. 3x2,3x1,7 cm dydžio; degęs, pasidengusi gelsvai rusva patina. Rasta arime. Pav. 10:3.

26. (69) 90/83 kv. P-38, R-132. Skaldytinio liekana, tipas neaiškus; šiek tiek daugiau nei pusė viso skaldytinio paviršiaus yra apskaldyta, likusi padengta žievės ir senos storos patinos. 3,3x3,9x2,4 cm dydžio; besidengianti gelsvai žalsva patina. Rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 10:10.

27. (71) 90/83 kv. P-84, R-186. Skaldytinio liekana, tipas neaiškus; skaldymui naudota 2/3 skaldytinio šoninio paviršiaus; aikštelių žymės neišliko; pagal skelčių negatyvus, atrodo, kad skaldytinis buvo dvigalis. 3,3x2,4x1,6 cm dydžio, degęs, pilkos spalvos. Rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 10:1.

28. (143) 90/81 kv. P-95, R-145. Skaldytinio liekana, tipas neaiškus; visi paviršiai apskaldyti. 5,1x4,9x2,9 cm dydžio; degęs, aprtrupėjęs, pasidengusi tamsiai raudona patina. Rasta arime. Pav. 10:11.

29. (147) 90/80 kv. P-45, R-148. Skaldytinio liekana, tipas neaiškus; visi paviršiai apskaldyti. 3,9x2,6x2,2 cm dydžio; besidengianti gelsvai žalsva patina. Rasta arime. Pav. 10:7.

30. (160) 90/82 kv. P-33, R-100. Skaldytinio liekana, visiškai sunaudota; šiuo metu ji yra su viena įstriža aikštele; truputi mažiau nei pusė skaldytinio šoninio paviršiaus yra padengta žievės, o likusis apskaldytas. 3,5x2,3x1,45 cm dydžio; aprtrupėjęs (galbūt degęs), pasidengusi žalsvai rausva patina. Rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 10:2.

31. (190) 90/80 kv. P-132, R-72. Skaldytinis vienagalis su beveik lygia aikštele; skaldymui naudota 2/3 skaldytinio šoninio paviršiaus, o dalis nugarinės pusės padengta žievės. 3,6x3,3x1,8 cm dydžio; pasidengęs pilkai gelsva patina. Rastas arime. Pav. 10:8.

32. (203) 90/81 kv. P-110, R-20. Skaldytinio dvigalio liekana; aikštelės buvo įstrižos; skaldymui naudota 1/2 skaldytinio šoninio paviršiaus; dalis skaldytinio nugarinės pusės padengtas žievės. 3,7x2,9x1,8 cm dydžio; pasidengusi gelsvai rusva patina. Rasta arime. Pav. 10:5.

33. (232) 90/82 kv. P-3, R-181. Skaldytinis vienagalis su įstriža aikštele (aikštelė suformuota daugelio nuskėlimų); skaldymui naudota 1/3 skaldytinio šoninio paviršiaus; didžioji dalis skaldytinio nenaudoto šoninio paviršiaus padengta žievės. 5,9x5,3x4,8 cm dydžio; pasidengęs gelsvai rusva patina. Rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 10:9.

34. (246) 90/82 kv. P-115, R-115. Skaldytinio liekana, tipas neaiškus; vienam gale yra keletos smulkių nuskėlimų žymės; apie 1/2 skaldytinio šoninio paviršiaus yra padengta žievės. 3,7x2,1x1,9 cm dydžio; pasidengusi gelsvai rusva patina. Rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 10:4.

35. (431) 90/84 kv. P-179, R-94. Skaldytinio liekana, skersiniame pjūvyje - netaisyklingo keturkampio formos; vienoje šoninėje plokštumoje yra skelčių nuskėlimo žymės, o apatinė plokštuma padengta žievės. 4,2x3,4x2,4 cm dydžio; pasidengusi rausvai rusva patina. Rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 10:6.

KERAMIKA

1. (23) 90/83 kv. P-22, R-155. Šoninė puodšukė, lipdytinė; išliko tik viena pusė, ji lygiu paviršiumi; molio masė liesinta stambiai grūstu granitu. 3x3x0,9 cm dydžio; rusvos ir pilkos spalvos; rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:2.

2. (36) 90/82 kv. P-197, R-99. Pakraštėlio fragmentas, apžiestas; abu paviršiai lygūs; pakraštėlis truputi atlenktas į išorę; molio masė liesinta smulkiai grūstu granitu. 3,9x3x0,5 cm dydžio; rusvos spalvos; rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:6.

3. (68) 90/80 kv. P-150, R-40. Šoninė puodšukė, apžiesta; abu paviršiai lygūs; molio masė liesinta smulkiai grūstu granitu. 5,2x3,1x0,75 cm dydžio; rusvos spalvos; rasta arime. Pav. 11:8.

4. (75) 90/81 kv. P-52, R-50. Priedugnio fragmentas, apžiestas; abu paviršiai lygūs; dugnelis be kulnelio; molio masė liesinta smulkiai grūstu granitu. 4,3x2,1x0,9 cm dydžio; rusvos spalvos; rastas kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:9.

5. (78) 90/80 kv. P-167, R-45. Šoninė puodšukė, apžiesta; abu paviršiai lygūs; molio masė liesinta smulkiai grūstu granitu. 5,3x3x0,75 m dydžio; rausvos spalvos; rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:7.

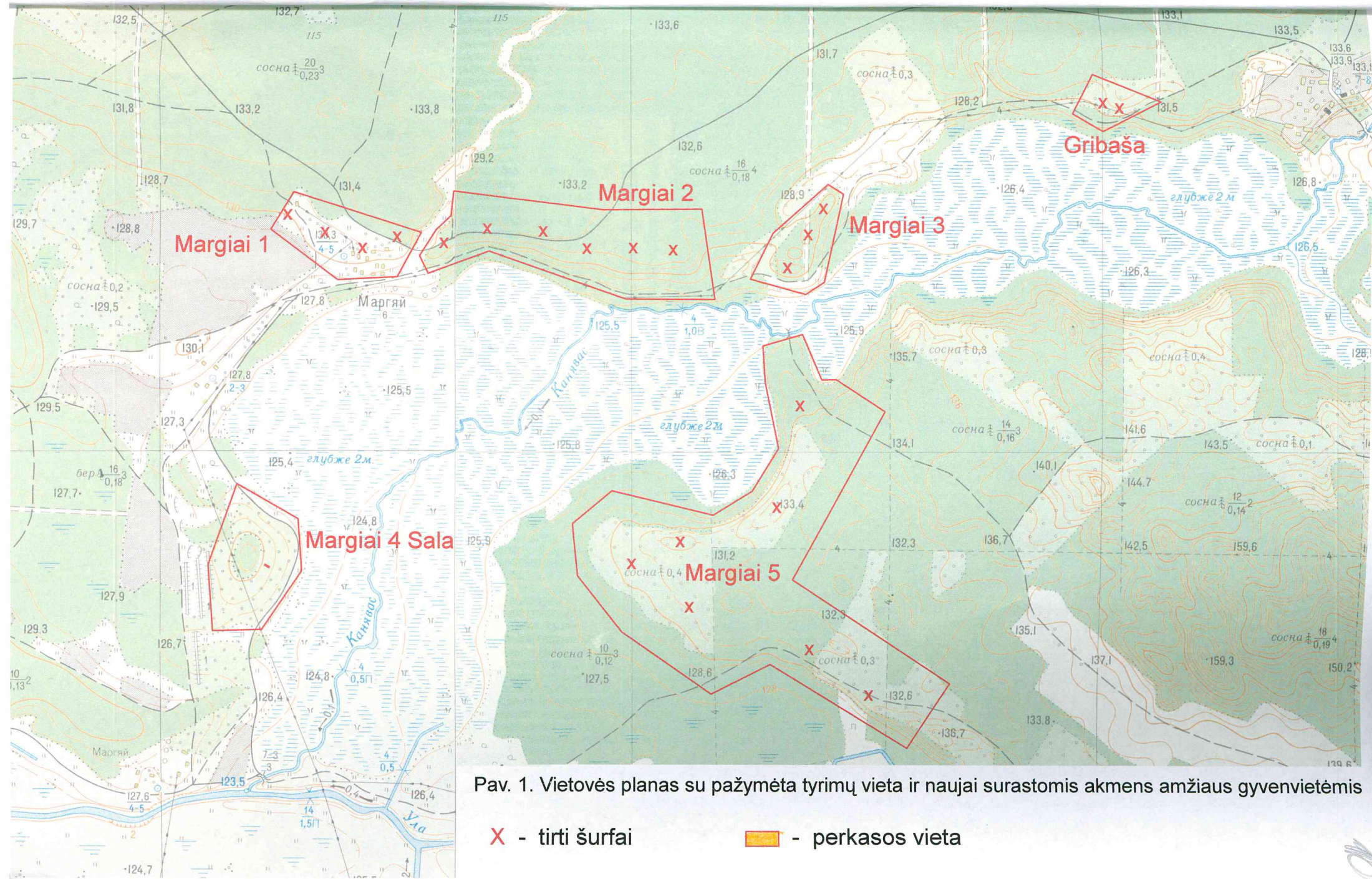
6. (105) 90/82 kv. P-89, R-25. Šoninė puodšukė, apžiesta; paviršiai lygūs; išorėje yra 2 negilūs grioveliai; molio masė liesinta smulkiai grūstu granitu. 3,4x2x0,6 cm dydžio; gelsvos spalvos; rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:1.

7. (120) 90/84 kv. P-108, R-95. Šoninė puodšukė, lipdytinė; išorinis paviršius negiliai brūkšniuotas, o vidinis - lygus; molio masė liesinta stambiai grūstu granitu. 4,3x4,3x0,9 cm dydžio; pilkai rausvos spalvos; rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:4.

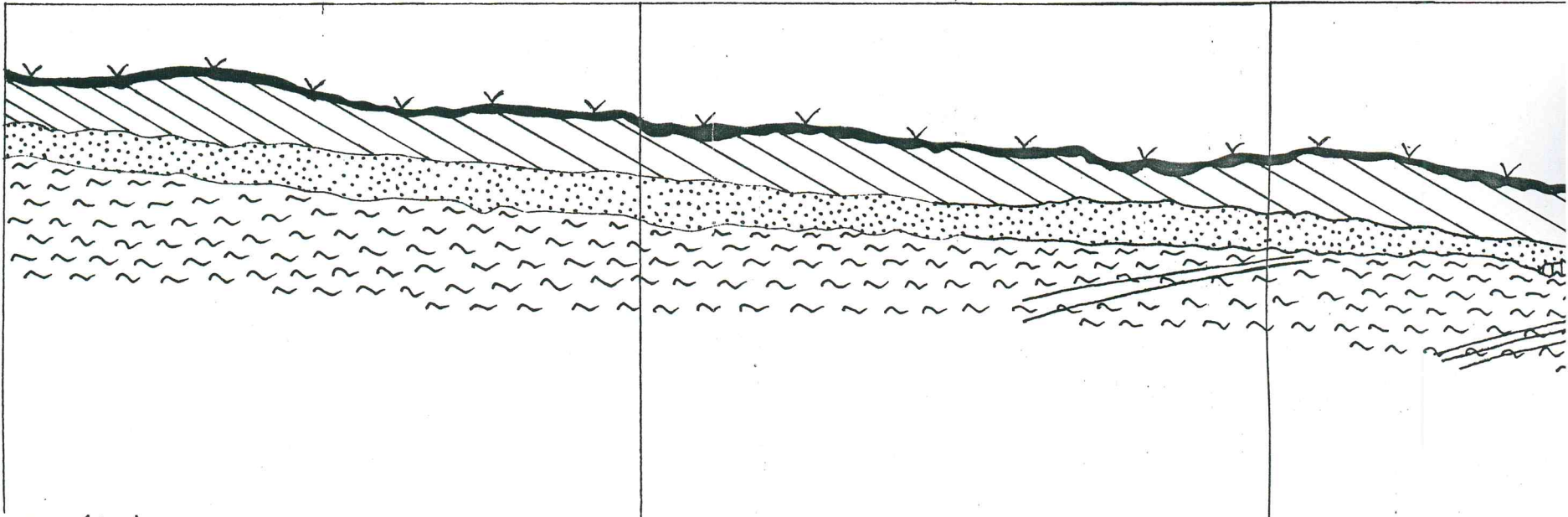
8. (135) 90/84 kv. P-175, R-160. Šoninė puodšukė, apžiesta; paviršiai lygūs; molio masė liesinta smulkiai grūstu granitu. 3,75x3,4x0,7 cm dydžio; rusvos ir pilkos spalvos; rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:5.

9. (138) 90/84 kv. P-172, R-123. Šoninė puodšukė, lipdytinė; išliko tik išorinis paviršius, jis negiliai brūkšniuotas; molio masė liesinta stambiai grūstu granitu. 3,8x2,5x0,7 cm dydžio; gelsvos spalvos; rasta kultūriniame sluoksnyje. Pav. 11:3.

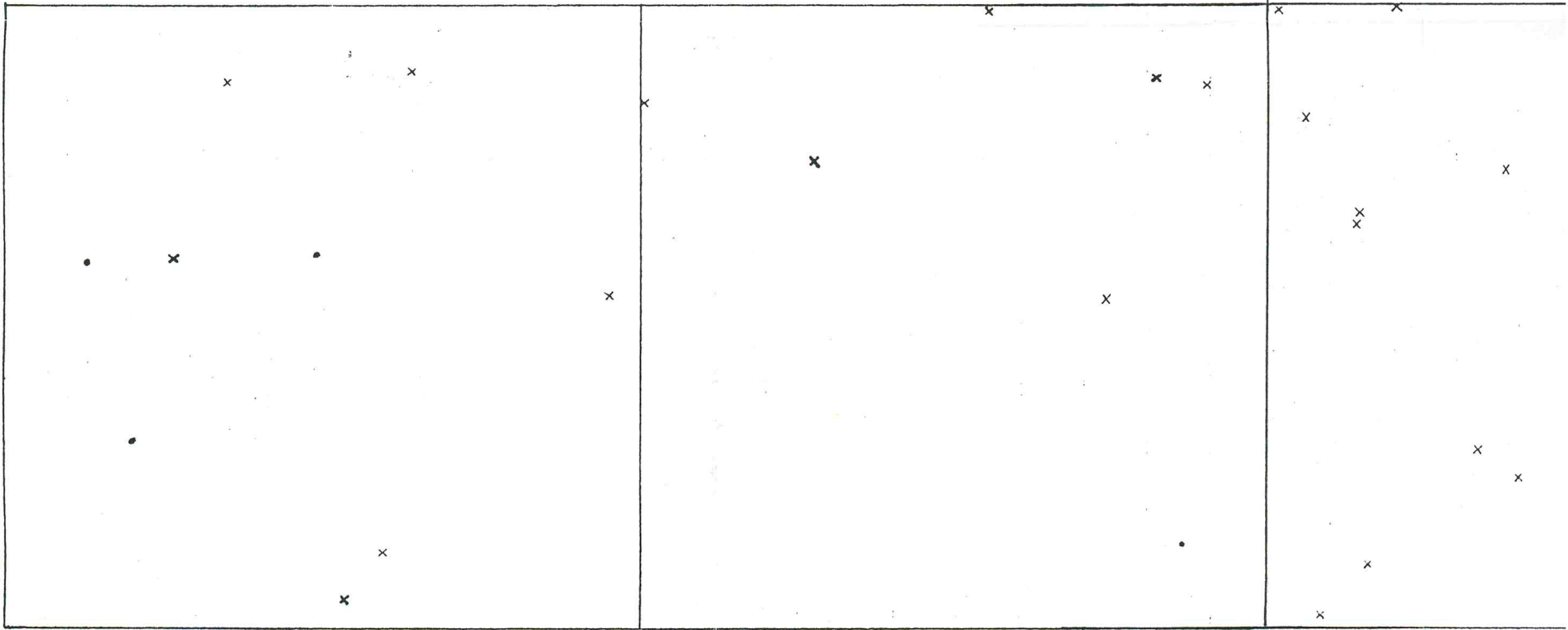
Pastaba: skaičius skliausteliuose yra ištisinės titnaginių radinių ir keramikos numeracijos indeksas; toliau eina kvadrato indeksas, o raidės P ir R su skaičiais reiškia atstumus nuo radinio iki pietinės ir rytinės atitinkamo kvadrato kraštinių.

Pav. 1. Vietovės planas su pažymėta tyrimų vieta ir naujai surastomis akmenų amžiaus gyvenvietėmis

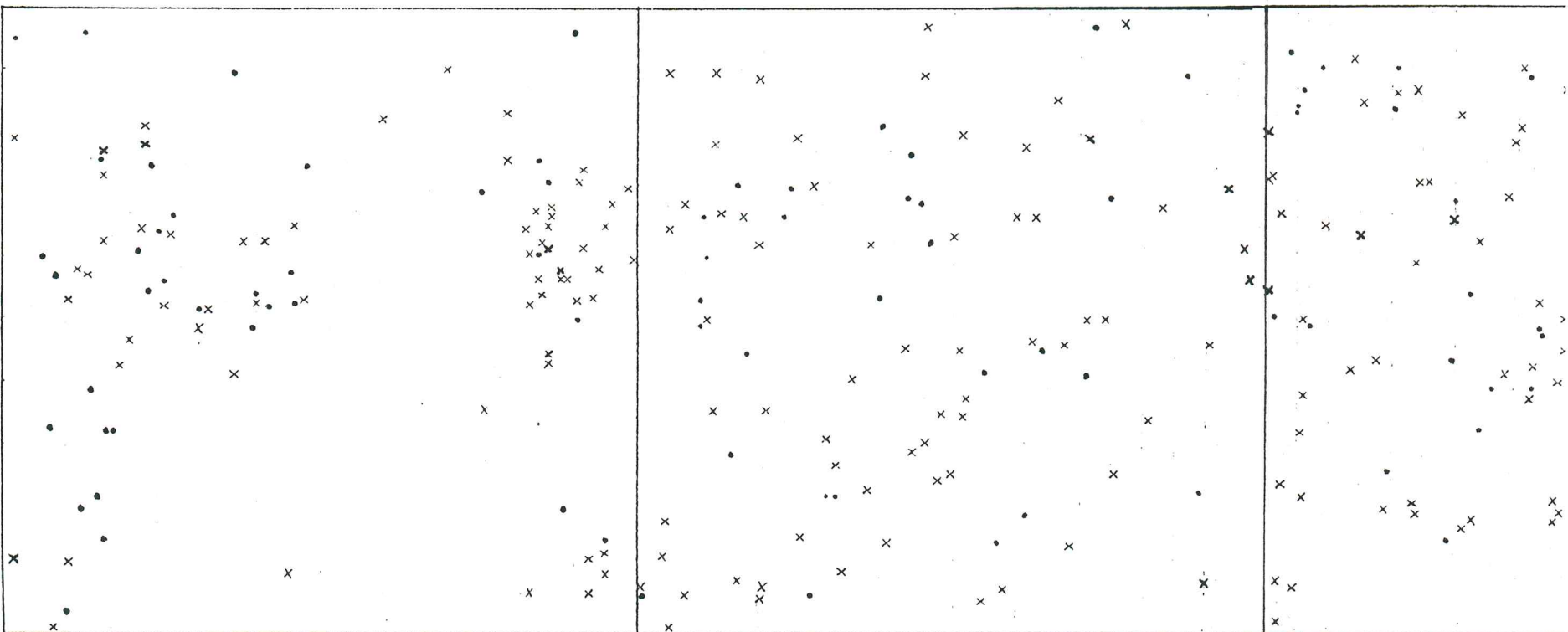

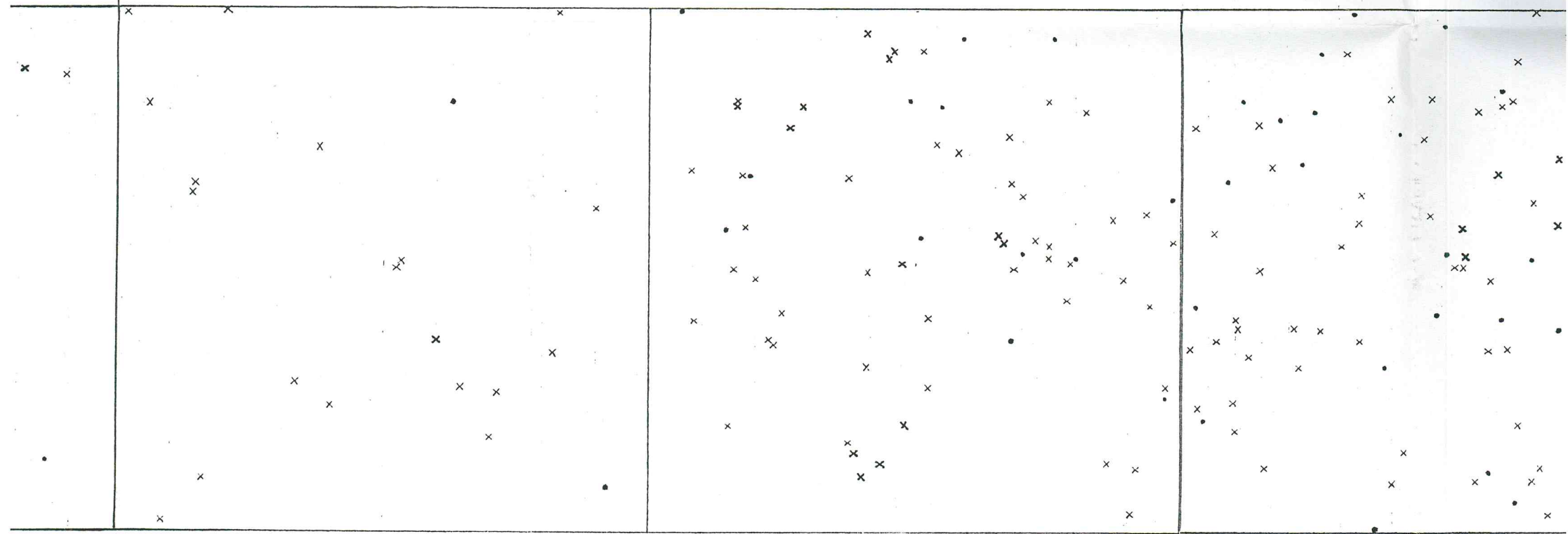
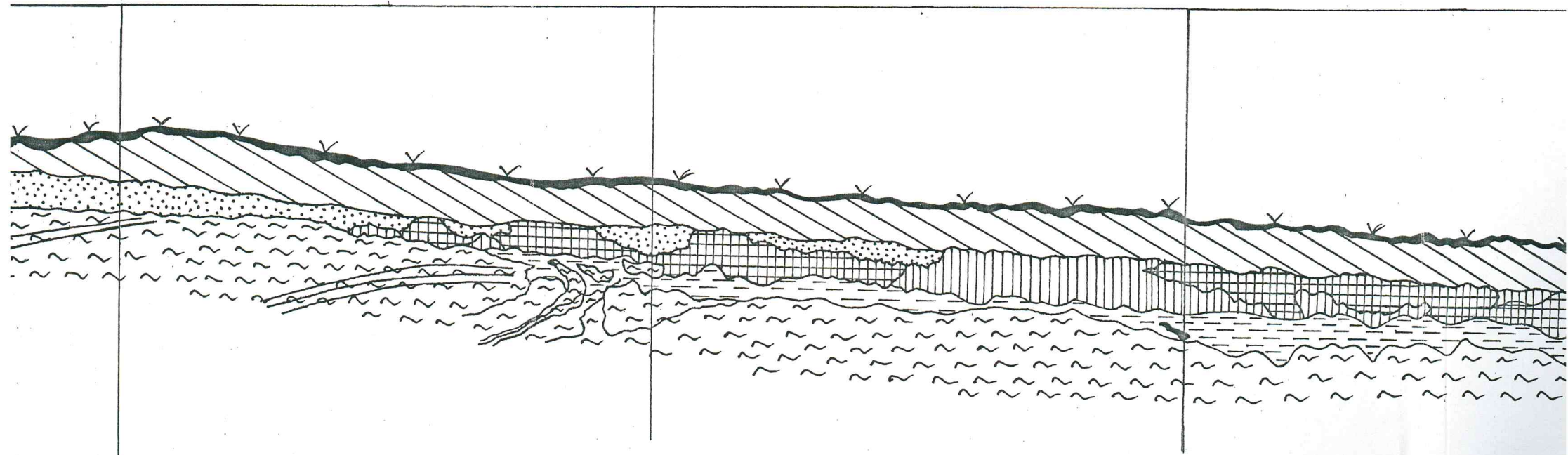
Radiniai arime

Radiniai in situ 84

83

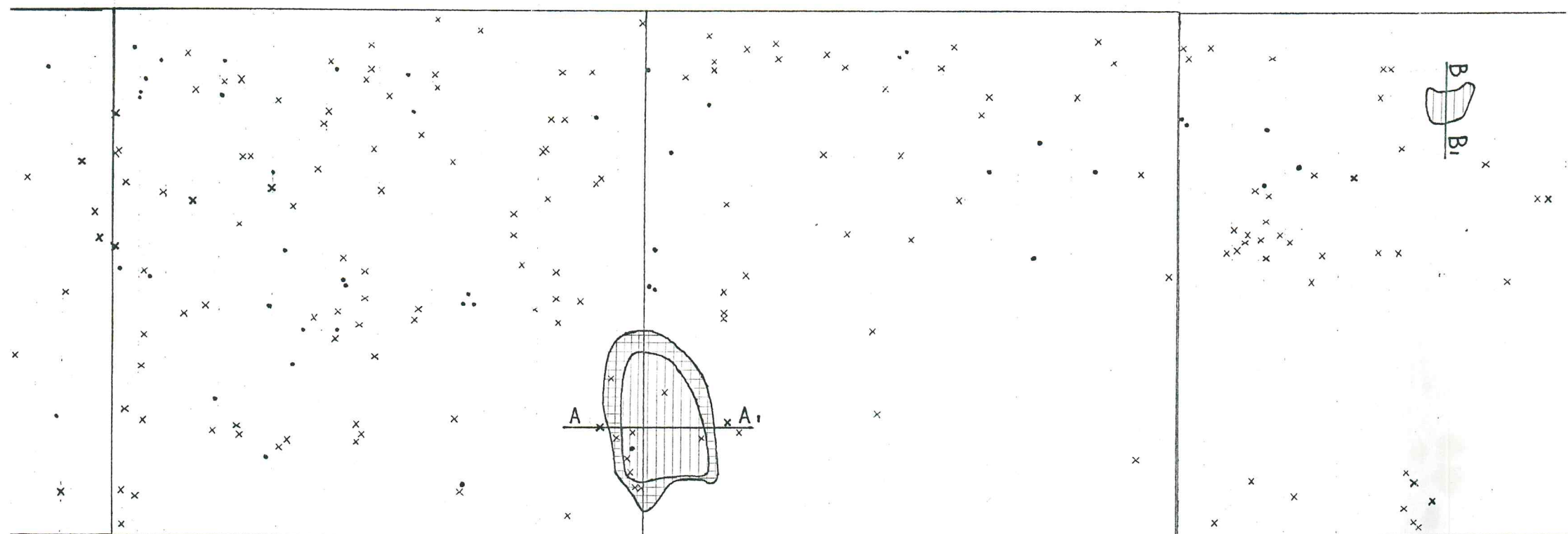

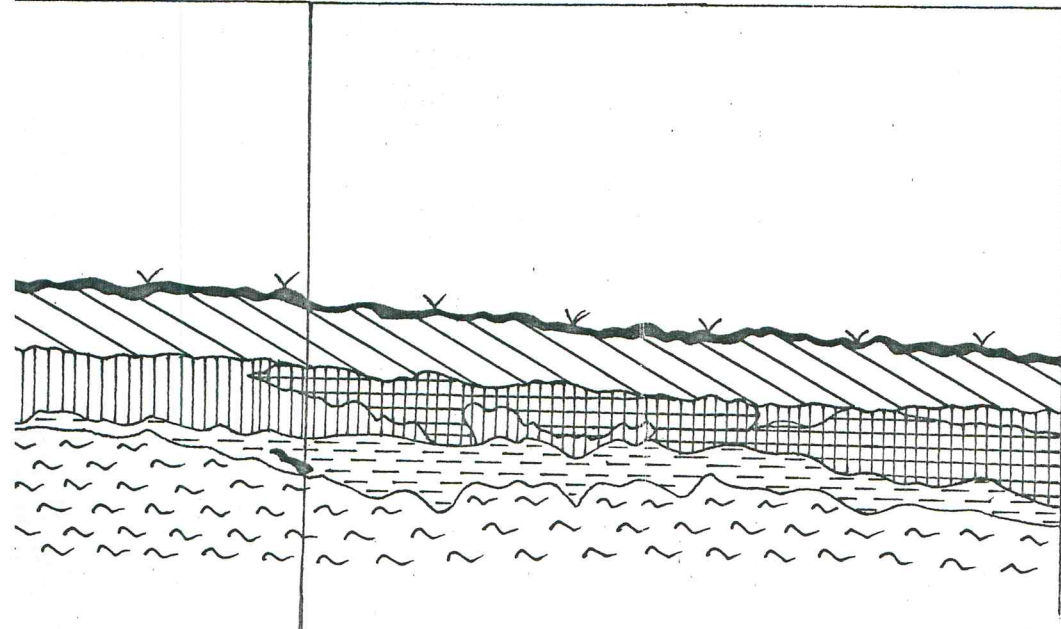
82

81

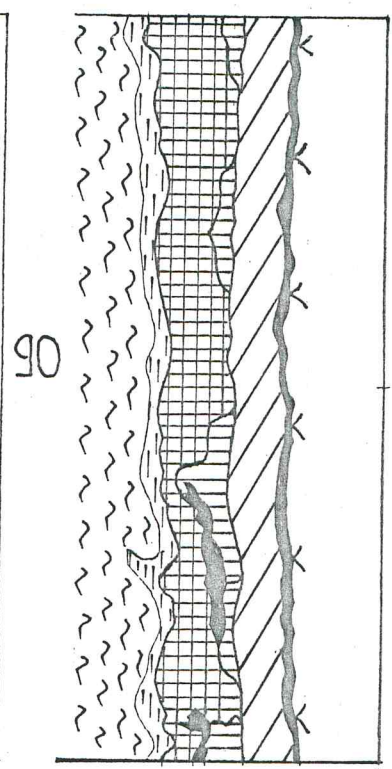
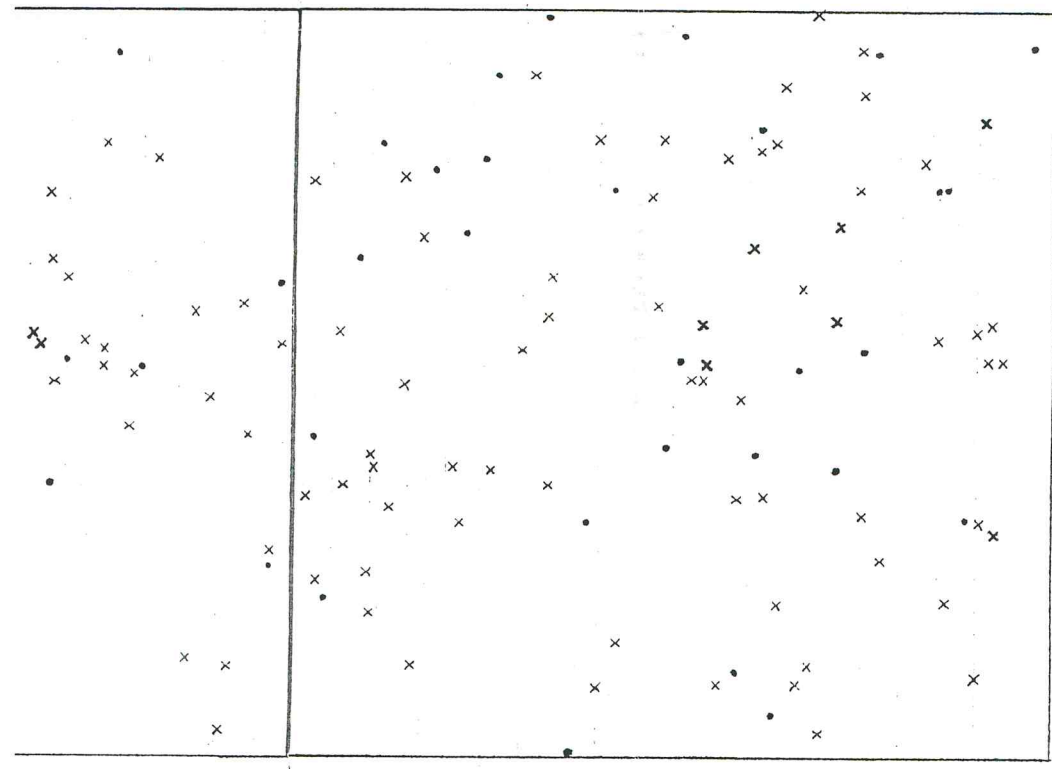
80

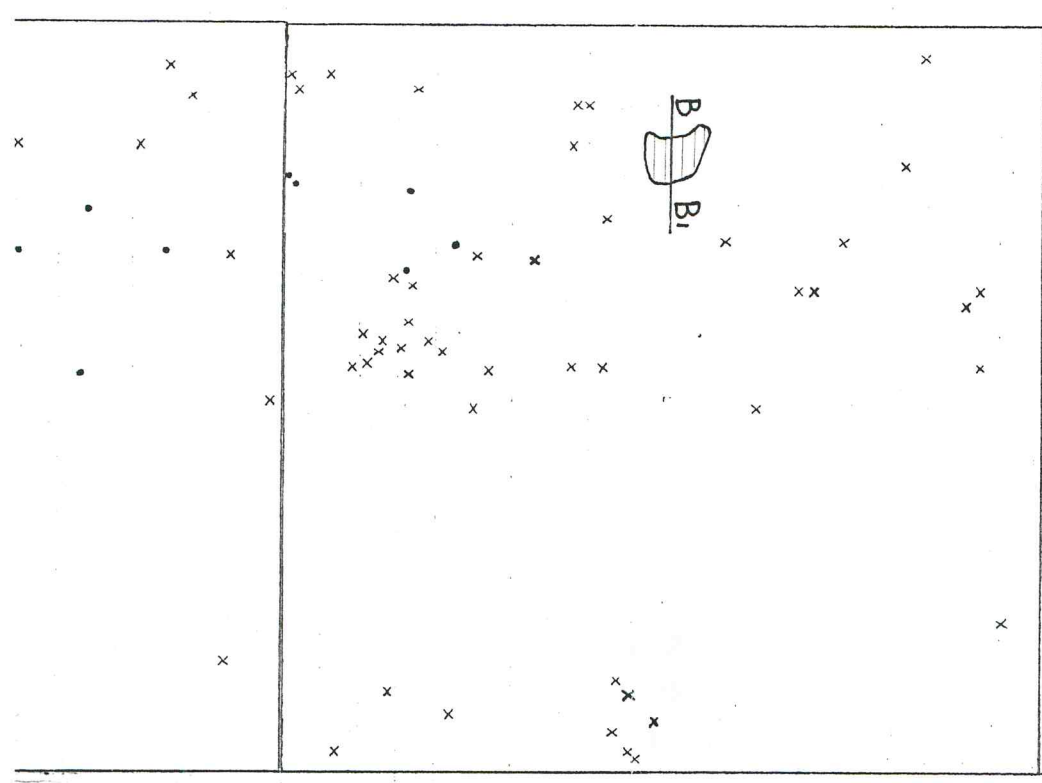
Part. 3

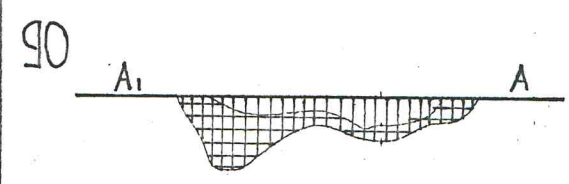
500 mm
700
900
1100
1300
1500
1700
1900

80

M 1:10

- Velēna
- Arimas
- Gelsvai rasvas smēlis
- Gēlavandenē klintis
- Šviesiai pilkas smēlis
- Tamsiai pilkas smēlis
- Sanašinė juostelė
- Gelsvas smēlis
- Titnagas
- Keramika

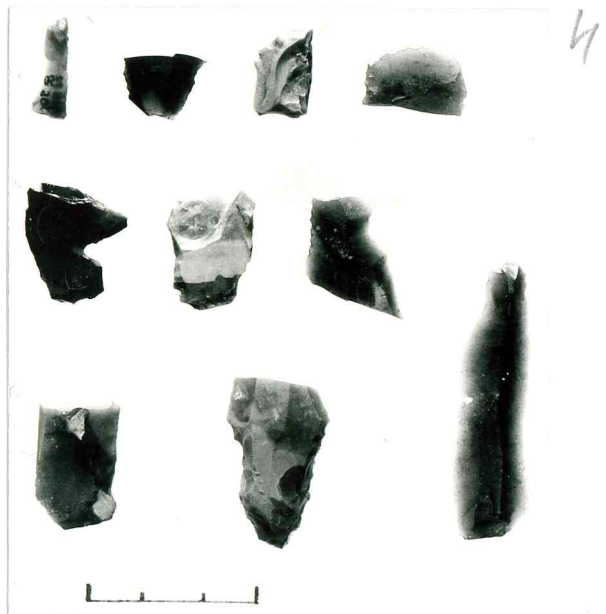
Paro. 4. Šiaurvakarinis perkamos dalies stratigrafija

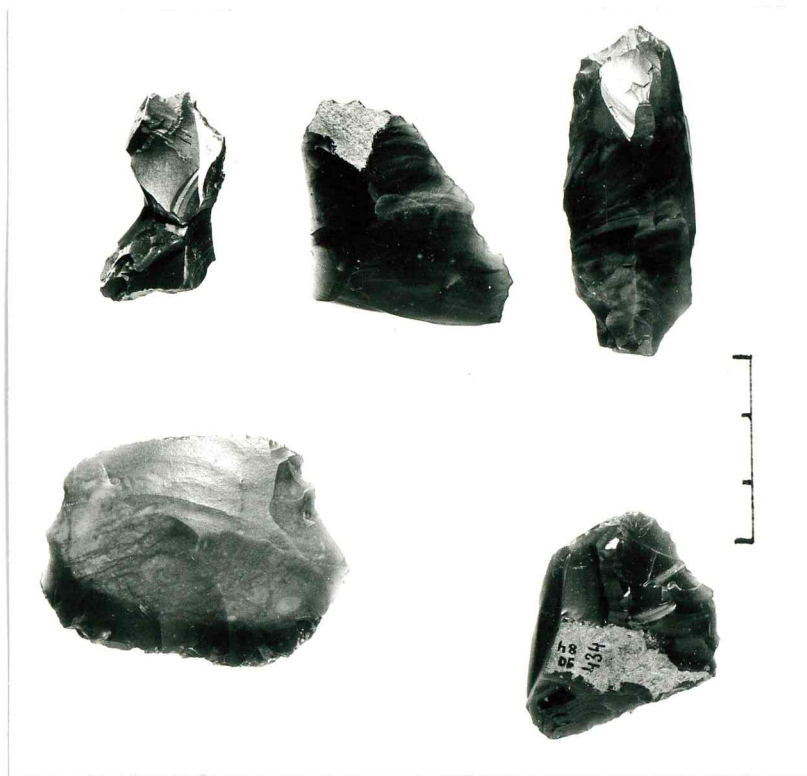
Paro. 5. Bendras perkamos vaizdas baigus tyrimus

Pāv. 6. Mikroreģtukai (1-2), reģtukai (3-4, 6-7),
 reģtukas-gremātukas (5)

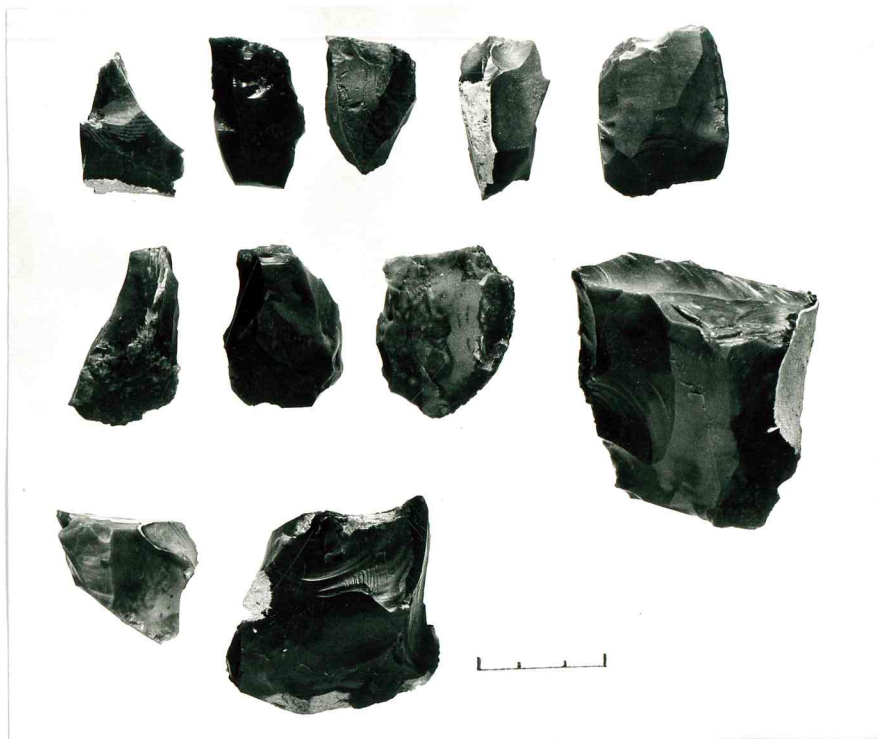
Pāv. 7. Sīsmenēlis (1), dērbīņu fragmenti (2-8),
 ižrova (9), spec. dērbīņys (10)

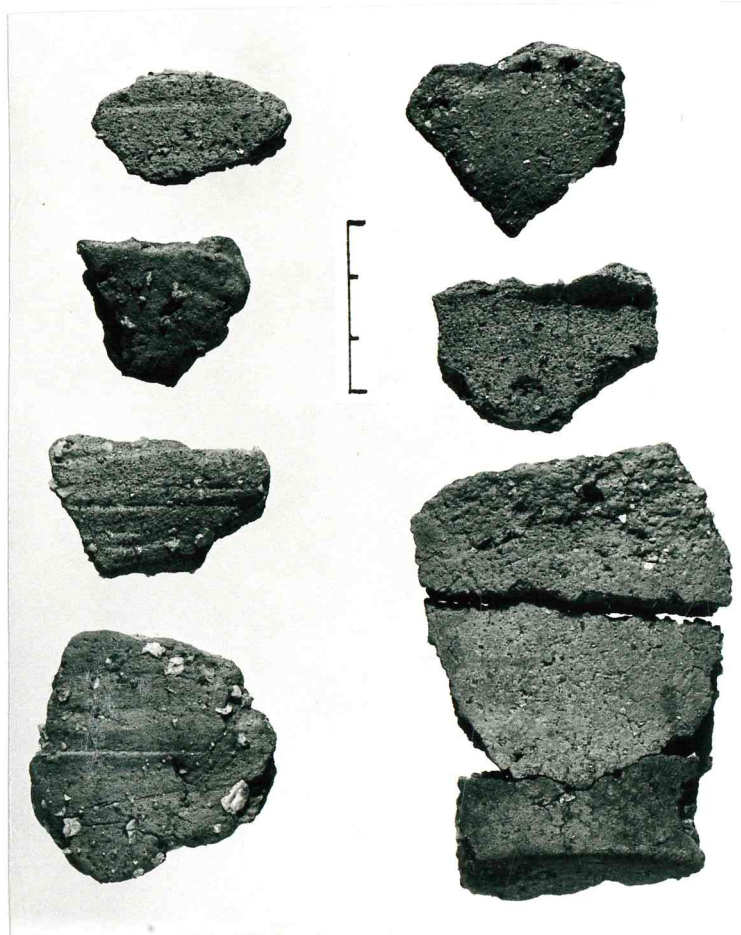
Par. 8. Spec. dirbiriai (1-4), kirvelis (5)

Par. 9. Skeltis ir jys dalys

Par. 10. Skaldytiniai ir jų liekanos

Par. 11. Keramika: žiesta (1,5,6-9), lipolytė (2-4)